

Written by КРАСНОГОР ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ, к.ю.н., академік Академії нотаріату України, приватний нотаріус ЧМНО (м. Чернігів)
Saturday, 06 November 2021 22:07

Відповідно до статті 13 Закону України «Про нотаріат» помічником нотаріуса може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту, але не нижче першого рівня (бакалавр), володіє державною мовою, має стаж роботи у сфері права не менш як три роки. Не може бути помічником нотаріуса особа, яка має судимість, обмежена у дієздатності або визнана недієздатною за рішенням суду [1, ст. 13]. У листі Міністерства юстиції України від 30.09.2009 № 31-32/310 роз'яснено, що до стажу роботи у сфері права зараховується період роботи на посадах з реалізацією повноважень, пов'язаних з правоохоронними, правовиконавчими, правоустановчими функціями. За змістом робота у сфері права передбачає розробку або застосування норм права і носить систематичний характер. Це період роботи в органах державної влади (у тому числі судах, органах юстиції, прокуратури), нотаріату, адвокатури, місцевого самоврядування, в профспілкових комітетах та інших громадських організаціях, на підприємствах, в установах, організаціях будь-якої форми власності [3].

Помічник нотаріуса, в силу її функціональних обов'язків, має відношення до вчинюваного нотаріального провадження і на неї, згідно ст. 8 Закону, поширюється обов'язок з дотримання нотаріальної Таємниці.

Помічник нотаріуса не може займатися підприємницькою, адвокатською діяльністю, бути засновником адвокатських об'єднань, перебувати на державній службі або службі в органах місцевого самоврядування, у штаті інших юридичних осіб, а також виконувати іншу оплачувану роботу, крім викладацької, наукової і творчої діяльності [1].

Помічнику нотаріуса забороняється використовувати свій статус з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб.

За дорученням нотаріуса помічник нотаріуса бере участь у прийомі фізичних осіб та представників юридичних осіб, складенні проектів правочинів, свідоцтв, інших документів, пов'язаних із вчиненням нотаріальних дій, і статистичних звітів; вносить записи до реєстру для реєстрації нотаріальних дій, веде діловодство та архів нотаріуса, готує та надсилає за дорученням нотаріуса запити до юридичних осіб щодо відомостей та документів, необхідних для вчинення нотаріальних дій, а також виконує іншу допоміжну і технічну роботу. Помічник нотаріуса не має права підписувати нотаріальні документи та використовувати печатку нотаріуса [1].

Помічник нотаріуса зобов'язаний виконувати свої професійні обов'язки відповідно до цього Закону та трудового договору, укладеного з нотаріусом; дотримуватися нотаріальної таємниці; дбайливо ставитися до документів нотаріального діловодства та архіву нотаріуса; постійно підвищувати свій професійний рівень [1].

Добір кандидатур і прийняття на роботу помічника приватного нотаріуса є виключним правом нотаріуса. З помічником нотаріуса укладається трудовий договір. Нотаріус може мати одного помічника [1].

Що радять практикуючі нотаріуси з приводу підбору кандидата на посаду помічника [3]: Тетяна Стражник, приватний нотаріус Житомирського міського нотаріального округу: «Маю дев'ять років приватної нотаріальної практики і чудову команду – одного помічника нотаріуса та чотирьох консультантів. Вони – найкращі!

Які ж вимоги я застосовую до помічника та консультантів? Звичайно, враховуючи відповідальність і серйозність нашої роботи, перша вимога – освіченість. І це не стільки наявність відповідної освіти (диплому), скільки грамотність, інтелігентність, широкий світогляд, прагнення вчитись новому та самовдосконалюватись. По-друге – енергетична

Written by КРАСНОГОР ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ, к.ю.н., академік Академії нотаріату України, приватний нотаріус ЧМНО (м. Чернігів)
Saturday, 06 November 2021 22:07

сумісність. З помічником, як зі справжнім другом, має бути комфортно. Важливо відчувати підтримку своєї маленької команди, коли «зашкалює» робоча напруга. Кайфово, коли колектив поділяє інтереси керівника і в час відпочинку. Так мої дівчата змушені були полюбити рок-музику і драйвові заходи! Наші корпоративні вечірки надихають, мотивують і надають сил переживати складні робочі моменти. Не менш важливими якостями є порядність і професійна гідність. Нотаріус і його команда, по суті, це одне ціле. Нотаріус повністю відповідає за дії своєї команди, що є обличчям нотаріальної контори. Тому не лише нотаріус має зберігати професійну таємницю, скрізь і завжди берегти чистоту високого звання нотаріуса, а і його помічник, який повинен усвідомлювати, що він є не лише виконавцем, а й спеціалістом високого ґатунку, якому довірено працювати з надважливими речами – правом власності, майновими правами, персональною інформацією.

І, звичайно, дуже приємно, коли у людях, з якими працюєш поруч, поєднується і краса, і розум, і людські якості. Я дуже пишаюсь, коли в мене питають, де я відшукала свою команду. Знайшлися самі, всі досить різні, мають різний вік, різні інтереси, різний життєвий досвід. Але симбіоз згаданих якостей, гнучкість, взаємоповага і, неодмінно, почуття гумору спростовують твердження, що найскладніше всього працювати в жіночому колективі. Бо це вже давно не просто робочий колектив, а сім'я».

Олександр Парамонов, голова відділення НПУ в Закарпатській області, приватний нотаріус Ужгородського міського нотаріального округу: «Кожна людина має свої звички, особливості характеру, поведінкові патерни, погляди на життя, зокрема і на роботу. І з усім цим вантажем до нотаріуса приходять його потенційний помічник.

За увесь час своєї практики я переконався, що за усіма цими характеристиками ідеального помічника не підібрати, тому визначив для себе основний критерій – ставлення до «паперової роботи», тобто до документів. Думаю, кожен нотаріус погодиться, що має особливу любов до документів, для нас це не просто папери, це фрагменти людських доль, наповнені їх досвідом та сподіваннями. Тому на роль свого помічника я шукаю людину, яка може та бажає наполегливо працювати з документами, не має якоїсь неприязні до них, до порядку. Не всім така діяльність до душі, не кожному підходить за складом характеру.

Також помічник нотаріуса має бути кмітливим, швидко мислити. Всьому іншому, зокрема й нотаріальній справі, я навчаю помічника сам. Для мене важливо, щоб помічник розумів, про що я говорю, щоб якісно готував тексти документів, і мені не доводилось кілька разів перечитувати та вносити правки. Вже через місяць ця людина здатна активно допомагати в роботі, але справді хорошим помічником стає не раніше, ніж через рік. Практикую з 1996 року, і за цей час у мене було восьмеро помічників. Жодного разу не помилюся у своєму підході до вибору».

Олена Чуєва, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу: «В сьогоденнішніх реаліях нотаріусу досить складно встигати все робити самому. Мало того, що законодавство України має властивість досить швидко змінюватися, так ще й маса повноважень, якими законодавець щедро наділяє нотаріуса, не дозволяє розслабитися навіть у вихідний. Плюс рутинна робота з упорядкування архіву. Ось і виходить, що здійснювати свою діяльність без помічника стає практично неможливим.

За якими ж критеріями я підбираю людину, яка буде правою рукою в робочі будні? На мій погляд, пріоритетом все-таки повинні бути людські якості, основне – це чесність і порядність. Адже помічник, як і нотаріус, має доступ до всіх документів нотаріального

Written by КРАСНОГОР ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ, к.ю.н., академік Академії нотаріату України,
приватний нотаріус ЧМНО (м. Чернігів)
Saturday, 06 November 2021 22:07

архіву, нотаріальної таємниці. Т якщо певна особа може собі дозволити хоча б думати про вчинення того чи іншого порушення правил, то може не розраховувати на отримання повноважень помічника.

Другим критерієм я б назвала бездоганне знання української мови, грамотність і уважність, адже документ, що виходить від нотаріуса, є його обличчям. У повсякденній робочій метушні не завжди є можливість ретельно перевірити правильність написання кожної букви в документі, тому я як нотаріус в цьому випадку покладаюся на свого помічника. Знаю, що документ, створений ним із врахуванням моїх рекомендацій і зауважень, складений дійсно якісно. Кому ж, як не нам, відомо, до яких негативних наслідків може привести на перший погляд проста, «нешкідлива» технічна помилка. І, мабуть, на останньому місці для мене буде критерій безпосередніх знань нотаріальних правил, порядку та іншого законодавства, оскільки вважаю, що виховати і навчити «нотаріальному праву» свого співробітника повинен саме його наставник.

Професіоналами не народжуються, ними стають в результаті копіткої, наполегливої, невтомної праці» [3].

Приміром в Російській Федерації є досвід щодо призначення на посаду виконуючого обов'язки нотаріуса, з відповідним обсягом повноважень щодо посвідчення документів помічника цього нотаріуса, що займається приватною практикою, самим нотаріусом за згодою нотаріальної палати України. Нотаріальна палата може розглянути звернення нотаріуса і направити відповідь протягом встановленого терміну. Як приклад, у призначенні на посаду помічника нотаріуса може бути відмовлено тільки в разі, якщо кандидатура помічника нотаріуса не відповідає вимогам чинного законодавства.

Позитивний досвід мають країни, які наділяють помічника нотаріуса можливістю заміщення самого нотаріуса, через обставини, що склалися. Помічник, який бере активну участь у перевірці, підготовці документів має всі шанси виконувати свою роботу на «відмінно», в межах чинного законодавства.

На мою думку, з огляду на поступове розширення повноважень нотаріуса і збільшення кількості нотаріальних дій, як приклад, у зв'язку з відкриттям ринку землі, анонсування надання, в перспективі, нових функцій нотаріусу щодо реєстрації шлюбів, посвідчення електронних документів, тощо, вбачається об'єктивним збільшення і кількості помічників нотаріусів в Україні як мінімум до двох осіб.

Список використаної літератури: 1. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>.

2. Лист Міністерства юстиції України від 30.09.2009 № 31-32/310. Інтернет джерело URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS11234.html.

3. Стражник Т. Як нотаріусу обрати найкращого помічника?. Нотаріат України. 2019. №1. URL: <https://journal.npu.ua/2019/маю-думку-як-нотаріусу-обрати-найкращ>